

Vi har förtydligat hur vi behandlar personuppgifter och cookies.

Läs mer

Stäng

DAGENS NYHETER.

En utskrift från Dagens Nyheter, 2019-08-13 16:40
Artikels ursprungsadress: <https://www.dn.se/debatt/repliker/det-ar-politiken-och-inte-odlaren-som-bar-ansvaret/>

Repliker

”Det är politiken och inte odlaren som bär ansvaret”

PUBLICERAD 2019-08-06

SLUTREPLIK DN DEBATT 30/7. Den nödvändiga omställningen till ett hållbart samhälle och näringsliv handlar om att göra det lönsamt att göra rätt och kostsamt att göra fel. Misslyckas vi med det är vi alla förlorare, skriver Artur Granstedt, docent i växtodlingslära, och Anders Alm på WWF.

Läs senare

Övergödningen av Östersjön är ett komplext problem och konkreta åtgärder behövs på flera områden.

Markus Hoffman räknar upp sju viktiga åtgärder för att minska läckaget av kväve- och fosforföreningar till Östersjön och, som leder till återkommande algbloomning i havet och slutligen till de ökande arealerna bottendöd. Där är vi helt överens. Men vi ser inte att dessa åtgärder på något avgörande sätt har vänt utvecklingen. Problemet, som han säkert också är medveten om, är att dessa åtgärder endast angriper symptomen, och inte de strukturella orsakerna till övergödningen.

Som vi beskriver i vår artikel handlar det om att vårt jordbruk är uppdelat i spannmålsregioner och djurhållningsregioner. Spannmålsodlingen blir därmed i huvudsak beroende av klimatbelastande handelsgödsel. Och djurgårdarna har en överproduktion av stallgödsel, som inte kan användas optimalt utan i stor utsträckning sköljs ut i Östersjön och leder till övergödning där. Det är viktigt att vidta alla de åtgärder Markus nämner, men målet måste vara en strukturell förändring av jordbruket så att stallgödsel kan användas optimalt och användningen av handelsgödsel minimeras.

Kersti Linderholm verkar ganska upprörd över vår artikel – uppenbarligen har hon missförstått vad som menas med ekologiskt kretslopps jordbruk.

Hon tycks tro att ”ekologiskt kretslopps jordbruk” förutsätter att näringen i livsmedlen skall återföras till gårdens kretslopp. Så är inte fallet. Det mesta av växternas upptag av mineralämnen från marken återfinns i djurens gödsel och det är de näringsämnena som behöver återföras till ursprungsmarken i stället för att som nu ansamlas i överskott på gårdar med för mycket djur och belastar hav och klimat.

Kersti Linderholm tror samtidigt att ekologiska kretsloppsgårdar

är någon slags självförsörjande småbruk. Vi kan bara rekommendera närmare studier av hur moderna kretsloppsjordbruk fungerar.

Det finns gårdar som uppfyller EU:s bidragskriterier för ekologisk odling, men som inte är ekologiska kretsloppsjordbruk.

En del är intensiva djurgårdar med foderinköp och överproduktion av stallgödsel. Andra är extensiva jordbruk som knappt gödslar sina jordar alls och en del med för mycket kvävefixerande grüngödslingsgrödor som kan leda till kväveförluster. Det avspeglar sig i det statistiska material Kersti Linderholm refererar till, som därmed inte är relevant i den här diskussionen.

Däremot finns det utförliga vetenskapliga belägg för att ekologiskt kretsloppsjordbruk leder till minskade växtnäringsoverskott och även utsläpp av klimatgaser, i synnerhet om man tar hänsyn till de stora klimatutsläpp som är förenade med produktion av handelsgödsel, och till en kolinlagring och ökad bördighet i jorden.

Det är inte odlaren som bär ansvaret utan den rådande politiken. Valsituation kan vara ett nytt djurstall med minst dubbla djurantalet alternativt upphörd djurhållning, villkorat av banken och uppbackat av rådgivaren som tar fram kalkylen. En specialiserad högavkastande men miljöskadlig produktion kan bli följden.

Det är klart att det med nuvarande marknadsförutsättningar kan finnas kortsiktiga ekonomiska fördelar med ett konventionellt jordbruk. Den ökande efterfrågan på miljövänliga livsmedel visar att en stor del av befolkningen är beredd att betala ett mervärde. Men hela den nödvändiga omställningen till ett hållbart samhälle och näringsliv handlar om att göra det lönsamt att göra rätt och kostsamt att göra fel. Och misslyckas vi med det är vi alla förlorare.

DN Debatt. 30 juli 2019

Debattartikel

Artur Granstedt, docent i växtodlingslära, och Anders Alm på WWF:

”Om vi ska rädda Östersjön måste jordbruket förändras”

Repliker

Markus Hoffman, expert på vatten och växtnäring, LRF:

”Lantbruket tar sitt ansvar för övergödningen”

Kersti Linderholm, agronomie doktor:

”Ekologiskt jordbruk ökar övergödningen”

Slutreplik från Artur Granstedt och Anders Alm:

”Det är politiken och inte odlaren som bär ansvaret”

Artur Granstedt, docent i växtodlingslära och ekologiskt lantbruk vid Sveriges Lantbruksuniversitet

Anders Alm, seniorrådgivare om Östersjöfrågor, WWF